

CRÒNICA D'ACTIVITATS

UNS MONUMENTS ROMÀNICS DE L'EMPORDÀ

La visita a l'Empordà, realitzada el dia 15 de març, sota la direcció del president de l'Entitat, Dr. Joan-F. Cabestany, s'inicià per l'església de Sant Miquel de Fluvià, a l'Alt Empordà. Es tracta d'un edifici de grans dimensions, antiga església del monestir benedictí, filial de Sant Miquel de Cuixà, que fou consagrada el 1066. És de planta basilical, de tres naus, i tres absis, i presenta, adossat al mur nord, un extraordinari campanar quadrat. Tant els absis com aquest campanar tenen decoració a base d'arcuacions i bandes lombardes, decoració que s'enriqueix, en el cloquer, amb frisos de dents de serra, i a l'absis central amb tres finestres ornamentades amb columnetes i capitells treballats amb temes vegetals. El segle XIV, l'església fou fortificada amb grans merlets a la part alta de tots els seus murs, la qual cosa li dóna avui un aspecte de poderosa construcció defensiva. La façana oest és posterior i fou finalitzada el segle XVI.

No gaire lluny d'aquest edifici, al poble de Torroella de Fluvià, vàrem visitar l'església de Sant Tomàs de Fluvià, que, com l'anterior, havia format part d'un monestir benedictí. És de tres naus i tres absis, si bé podria haver sofert modificacions, coberta amb volta de canó. El més interessant d'aquest edifici són les pintures, descobertes no fa gaire temps, que avui es troben ja exposades a la volta, després d'un adequat procés de conservació i restauració. Els temes representats són el Pantocràtor, àngels i evangelistes, l'entrada de Jesús a Jerusalem, el Sant Sopar, el Calvari i el sepulcre buit.

Ja al Baix Empordà, vàrem visitar després l'església de Sant Esteve de Canapost. És molt interessant aquest monument perquè presenta un conjunt arquitectònic, de diversos moments constructius, no habitual, format per dues naus i dos absis. La primera nau correspon a l'església preromànica, del segle X, coberta amb volta encanyissada, amb un absis rectangular enriquit a l'exterior, amb un fris decoratiu d'elements romboidals. Aquesta nau es complementa amb una altra, paral·lela, al costat nord, i unida a la primera per tres arcades, ja romànica, del segle XI, coberta amb volta de canó, amb absis semicircular, decorat a l'exterior amb les típiques arcuacions lombardes d'aquell segle. Adossat al mur sud, hi ha el campanar, de planta quadrada, ornat amb fris de dents de serra i arcuacions, aquestes ja suportades per mènsules decorades, i rematat amb merlets. El conjunt té dues portes, una al mur oest, d'època més tardana, i una altra al mur sud, on apareix "opus spicatum", molt senzilla.

A la plaça del poble de Cruïlles, poguérem contemplar la torre de l'homenatge, del segle XII, que és pràcticament tot allò que resta del castell dels senyors del lloc. És de planta circular, de quatre pisos, de dimensions espectaculars, i en bon estat de conservació. A l'altura del primer pis, s'obre la porta original, a la qual s'accedia per una escala, probablement de fusta, avui desapareguda.

Als afores del poble veiérem el monestir de Sant Miquel de Cruïlles, antic priorat benedictí, que la família noble dels Cruïlles dotaren i tingueren com a panteó. El conjunt monàstic està molt deteriorat; del claustre, només en resten dues arcades, si bé l'església es conserva en millor estat. És de final del segle XI, de tres naus separades per pilars cruciformes, amb transepte, i coberta amb volta de canó. Presenta una cúpula sobre trompes a la intersecció del creuer. Els seus tres absis tenen decoració d'arcuacions i lesenes a l'exterior, però de parament molt irregular i no gaire ben treballat, decoració que es repeteix al llarg dels murs laterals. La nau central fou escurçada als peus, el segle XVI, a causa de l'esfondrament de part de la volta. A l'interior de l'absis central hi ha restes de decoració pictòrica.

Dues peces valuoses procedents d'aquest monestir es conserven actualment al Museu d'Art de Girona, dins les col·leccions del Museu Diocesà. Són el Crist en Majestat, talla de fusta policromada del s. XII, i una biga de fusta pintada al tremp, dels voltants de l'any 1200.

Elvira Cardona i Miret